

در بحث آزاد پیرامون بازار پسته در جلسه هیئت امنای انجمن اذعان شد

سنگ‌اندازی دولت

در پنجمین جلسه هیئت امنای دوره چهارم فعالیت انجمن که روز پنجشنبه ۲۷ مرداد ماه ۱۴۰۱ در محل اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی کرمان برگزارشد، اعضای هیئت امنا پیرامون مسائل صنعت پسته به بحث و تبادل نظر پرداختند. اعم موارد مطرح شده در این جلسه در ادامه آورده شده‌است.

گره کور صادرات

محمدرضا فرشچیان ـ بانک مرکزی سه راهکار برای ابطال پیمان ارزی داده که این سه راهکار عملاً تبدیل به یک راهکار می‌شوند؛ اگر بخواهیم کالایی وارد کنیم سقف واردات ۵۰۰ هزار دلار در نظر گرفته شده‌است. گفته شده ۵۰۰ هزار دلار ثبت سفارش کنید و جنس بیاورید و وقتی جنس واردشد، اجازه داده می‌شود مجدداً ۵۰۰ هزار دلار جنس دیگر وارد کنیم؛ قانون چقدر احمقانه تعریف شده! در شرایطی که می‌خواهید ۵ میلیون دلار کالا وارد کنید، وقتی در سامانه جامع تجارت می‌روید روی سقف ۵۰۰ هزار دلار قفل می‌شود!

برای مقداری از کالا کوتاژی عمل کردیم؛ یعنی بدون انتقال ارز وارد کردیم. درحال‌حاضر تعدادی از افراد که کالاهایشان را وارد نکردند، شکایت کردند که اینها کوتاژ به ما دادند و ارز منتقل نکردند. بنابراین، سازمان توسعه تجارت نامه زده به آن افراد که ارز را نداده‌اند، با این مضمون که ارزتان را به آقایانی که کوتاژ با آنها معامله کردید، واگذار کنید.

تالار دومی تعریف شد که آنهم بسته شد؛ بر فرض محال اگر بتوان ارز را در بازار آزاد فروخت و تعهد ارزی هم وجود نداشته‌باشد، اگر پسته کیلویی ۸ دلار در بازار جهانی قیمت بخورد و دلار آزاد را ۲۹ هزار تومان حساب کنیم، می‌شود ۲۳۰ هزار تومان، این پسته را از کجا می‌توان خرید!

امسال پیش‌بینی شده میزان محصول آمریکا حدود ۶۰۰ هزار تن است؛ ترکیه و یونان هم محصول خوبی دارند و یقیناً امسال ترکیه قسمتی از بازار ما را خواهدگرفت. ما باید به‌جای شعارگرا بودن واقع‌گرا باشیم. درحال‌حاضر، ما نیاز داریم تا واقعیات ملموس را ببینیم و براساس آنها حرکت کنیم. درخواست من از همه دوستان عزیز این است که قدر فرصت‌ها را بدانیم و فرصت‌سوز نباشیم.

باید مسئله را حل کنیم

محسن خندان ـ اگر توان و انرژی بگذاریم، شاید انجمن پسته و اتحادیه صادرکنندگان خشکبار بتوانند کاری انجام دهند. درحال‌حاضر مسئولین نسبت به کارت‌های اجاره‌ای خیلی حساس شده‌اند و شش هزار حساب را مسدود کرده‌اند و در حال رصد کردن حساب‌ها و تراکنش‌ها هستند. ما اگر دلار را در بازار آزاد بفروشیم و ارز به حساب کشاورزان بیاید، آنها هم دچار مشکل می‌شوند و دردسر و مشکلات زنجیره‌وار به ما برمی‌گردند. پیشنهاد من این است که نامه‌ای آماده شود و تمامی فعالین حوزه خشکبار آن را امضا کنند؛ در این نامه تصریح شود که با کارت بازرگانی خودمان صادرات را انجام می‌دهیم و ارز را به بالاترین قیمتی که می‌توانیم می‌فروشیم. اگر دولت می‌تواند مشکل را حل کند، در غیر این صورت کارت ما را تعلیق نکند و برای ما مشکلی ایجاد نکند.

عرضه کردن ارز در نیما یعنی ما سوبسید می‌دهیم به واردکننده موبایل تا بتواند موبایل وارد کند و به کشور عراق نیز قاچاق شود! به‌نظرمن، بانک مرکزی وضعیت ارزی خوبی دارد و می‌تواند برای همه گروه‌های کالایی تأمین ارز کند. البته گروه کالایی مثل صادرکنندگان قیر وجوددارند که با یکسری از معافیت‌ها الزامی به برگشت ارز به نیما ندارند! و حجم صادرات‌شان بالاست.

> سقف واردات ۵۰۰ هزار دلار در نظر گرفته شده‌است؛ یعنی در شرایطی که می‌خواهید ۵ میلیون دلار کالا وارد کنید، وقتی در سامانه جامع تجارت می‌روید روی سقف ۵۰۰ هزار دلار قفل می‌شود!

مشکل کجاست؟

آرش علوی ـ طبق گفته آقای همتی، رئیس سابق بانک مرکزی، قیمت بازار آزاد ارز زیادی بالاست! آقای صالح آبادی، ریاست فعلی بانک مرکزی، یک مرحله بالاتر رفته و بازار آزاد را اصلاً قبول ندارد و قیمت دلار را همان ۲۷-۲۶ هزار تومان نیما می‌داند! به‌طورکلی می‌توان گفت ادبیات دولت سازنده و کمک کننده نیست. ما باید از روسیه بیاموزیم که سیستم بانک مرکزیش در شرایط تحریم‌ها چقدر مقتدر و علمی توانست کار را کنترل کند. در ایران هم مسئولین دنبال جمشید بسم الله هستند! و این طرز فکر در دولت آقای رئیسی هم وجوددارد. موضوعی که در مورد قیر مطرح شد در خیلی از بخش‌های دیگر هم وجوددارد.

رویکرد دولت‌ها

محمدرضا فرشچیان ـ معاون ارزی بانک مرکزی باصراحت به اینجانب گفت کل میزان ارزآوری خشکبار ایران چقدر است؟ گفتم ۲٫۵-۲ میلیارد دلار؛ ایشان گفتند ما یک تکان به نفت و پتروشیمی

می‌دهیم و این مبلغ را جبران می‌کنیم و نیاز نداریم در سیستم مالی کشور تغییری ایجاد کنیم! ایشان گفتند ما ۶۰-۵۰ میلیارد دلار واردات داریم و برای ۲,۵-۲ میلیارد دلار، ۶۰ میلیارد دلار را زیر سوال نمی‌بریم!

این تفکر بانک مرکزی است و متأسفانه سازمان توسعه تجارت و بقیه ارگان‌های دولتی ما را به جای نمی‌رسانند. نه اینکه بگویم متوقف شویم، نه، بلکه با قدرت به جلو برویم. ولی اگر فردا به حمد الهی در مورد برجام به نتیجه برسند، اصلاً به شما وقت نمی‌دهند تا بپرسید حالتان چطور است! همیشه در دولت‌ها رویه همین بوده و زمانی درآمدهای نفتی افزایش می‌یابد، ما به امان خدا رها می‌شویم.

امسال همه فعالان صنعت پسته از جمله صادرکننده، باغدار و بخش خدمات متضرر هستند و بایستی از جیب بخورند. بنابراین، باید دید آیا می‌توان این ضرر حداکثری را به حداقل رساند. این ضرر را در شرایطی می‌توانیم به حداقل برسانیم که همه یک تفسیر و صحبت داشته‌باشیم و همگام با یکدیگر این جو را به بازار بدهیم که پسته جدید عرضه می‌شود.

> امسال پیش‌بینی شده میزان محصول آمریکا حدود ۶۰۰ هزار تن است؛ ترکیه و یونان هم محصول خوبی دارند و یقیناً امسال ترکیه قسمتی از بازار ما را خواهد گرفت؛ باید به‌جای شعارگرا بودن واقع‌گرا باشیم

تعهد ارزی به ما لطمه می‌زند

محمودرضا مهدوی اناری ــ من این مورد را به فال نیک می‌گیرم که باید با یکدیگر همکاری داشته‌باشیم و به‌عنوان یک پیکره جلو برویم. ما یک دشمن مشترک داریم؛ پیکره صنعت پسته درحال‌حاضر بسیار بیمار است؛ دستمزدها افزایش یافته و هزینه‌های تولید بالا رفته‌اند؛ نهاده‌هایی که با ارز ترجیحی وارد می‌شدند قطع شده‌اند؛ یعنی بیمار روی تخت آی.سی.یو است و دارویی هم وجودندارد. از آن طرف، بانک مرکزی آمده و می‌گوید کلیه این بیمار را هم به من بدهید؛ یک معضل به نام تعهد ارزی درست کرده‌اند و در این اثنا ۱۰ تا ۱۵ درصد پول پسته نه به جیب کشاورز و نه به جیب صادرکننده می‌رود!

این مشکل را باید از طریق همکاری حل کنیم، متأسفانه بانک مرکزی متوجه این نیست. تعهد ارزی به ما لطمه می‌زند. ما این مسائل را در گروه‌ها مطرح می‌کنیم و کشاورزان را نسبت به این موارد آگاه می‌کنیم. ولی نمی‌توان به آنان دروغ گفت و نمی‌توان ترغیب‌شان کرد تا پسته را سریع عرضه کنند. افرادی در بین باغداران هستند که سه سال پسته خود را نگه داشته‌اند تا به قیمت قابل قبول برسد؛ چون چاره‌ای ندارند و باید به ازای هر هکتار ۹۰-۸۰ میلیون تومان هزینه باغ و هزینه‌های جاری را پرداخت کنند.

> اگر فردا در مورد برجام به نتیجه برسند، اصلاً به ما وقت نمی‌دهند تا بپرسید حالتان چطور است! همیشه در دولت‌ها رویه همین بوده و زمانی درآمدهای نفتی افزایش می‌یابد، ما به امان خدا رها می‌شویم

من اعتقاد دارم که اگر امسال چهار ماه طلایی را از دست بدهیم، دچار یک رکود تورمی در بازار پسته خواهیم شد؛ چون کشاورز قیمت بالایی را از تاجر طلب خواهدکرد و برای تاجر هم مقدور نیست آن را بپردازد، در نتیجه بازار قفل خواهدشد. مسئولیت قفل شدن بازار مستقیماً متوجه بانک مرکزی است. و اگر توافق برجام امضا شود، یک شوک در بازار دلار ایجاد خواهدشد.

با قیمت پسته چه کنیم؟

عبدالکریم امین‌زاده ــ امسال در خراسان یکی از استثنایی‌ترین سال‌ها را تجربه می‌کنیم، به‌طوری‌که کیفیت محصول بالا و درصد پوکی پایین است.

در مورد قیمت پسته باید بگویم از یک طرف صادرکننده قیمتی را اعلام می‌کند که اصلاً نمی‌توان به باغدار گفت و از آن طرف هم باغداران انتظارات بالایی دارند. به‌نظرمن، باید از قیمت متعادل حرف زده‌شود و آنچه واقعیت است گفته‌شود. این‌طور نباشد که افراد بر اساس قیمت‌های گذشته، از عرضه محصول خودداری کنند. قیمت جهانی پسته و نرخ دلار مشخص است؛ همچنین مشکلاتی که بانک مرکزی به‌وجود آورده نیز مشخص هستند.

مطالبه از دولت

امیراعتصام ادیب ــ فکر نمی‌کنم بخش دولتی بتواند راهکاری به ما بدهد. بهتر است ما با نهادها و ارگان‌های دولتی تعامل داشته‌باشیم، ولی آنچه که باید انجام شود از طرف خود ما باشد و زحمت و مشقت آن را به جان بخریم تا بتوانیم کاری بکنیم، وگرنه تجربه نشان داده که مسئولین کاری نخواهندکرد. طرز فکر آنها طوری نیست که ما برای آنان ارزشی داشته‌باشیم. بنابراین، تا جایی که می‌توانیم باید از طریق لابی و تقویت مراودات پیگیر حقوق‌مان باشیم.

در رقابت مستمر چه خواهیم کرد؟

بهرام آگاه ــ در واقع دو مشکل داریم؛ **اول** اینکه دولتی داریم که در باطن سیاست‌هایش می‌گوید سالانه ۵۰-۴۰ درصد به من بدهید و این در واقعیت رخ می‌دهد. مشکل **دوم** در عدم اتصال منافع مشترک فعالان صنعت پسته است؛ در صنعت پسته ایران منافع بخش‌های مختلف با هم درگیر نیستند و زمانی که شخص سومی مثل دولت آمده و زور می‌گوید، طرفین به جان هم می‌افتند و راه‌حلی برای آن نداریم. هرکس که با کار تجارت پسته درگیر باشد، در شرایط فعلی هیچ راهی نمی‌بیند که بتواند بازار را حفظ کند. هر فردی هم که در کار تولید پسته است، نمی‌داند با شرایطی که هزینه سالانه حدود ۵۰-۴۰ درصد افزایش می‌یابد و طبیعتاً قیمت فروش پسته به این مقدار بالا نمی‌رود، چه کار کند و تا چه زمانی می‌تواند به تولید ادامه دهد.

دولت محترم که در گذشته شاید ۱۰ درصد برمی‌داشت، الان ۵۰-۴۰ درصد برداشت می‌کند. اشکال کار اینجاست که تمام این اتفاقات در شرایطی در حال تکرار است که با یک موضوع نسبتاً جدید مواجه هستیم؛ در ۱۰۰ سال گذشته تنها در یک مقطع زمانی تولید پسته ترکیه از ایران بیشتر بوده و از آن مقطع به بعد تقریباً بازه زمانی نبوده که ما به‌طور مستمر رقابت بیرونی با پسته ترکیه داشته‌باشیم. همچنین، تا دو سال قبل هیچ‌وقت به‌طور مستمر رقابت با پسته آمریکا نداشتیم و اگر رقابتی بود کوتاه مدت بود؛ اما این شرایط از دو سال قبل عوض شده و در ۱۰ تا ۱۵ سال آینده با سرعت بیشتری تشدید خواهدشد. آمریکا در مدت کوتاهی میزان تولیدش به یک میلیون تن خواهد رسید و تولیدکنندگان جدید از جمله ترکیه و اسپانیا حجم تولیدشان افزایش خواهدیافت. بنابراین، ما در شرایط رقابت مستمر قرار خواهیم گرفت. بیش از یک‌سال است که این موضوع شروع شده‌است و این خیلی با رقابت‌های موردی و مقطعی فرق دارد. راه‌حل مواجهه با این شرایط این است که باید منافع گروه تولیدکننده و تاجر به‌هم نزدیک شود تا ضرر کمتری متحمل شوند و منفعت مشترک بیشتری داشته‌باشند. اگر این کار انجام نشود، در دو طرف باخت‌های شدیدی پیش می‌آید و کشاورز و تجار ورشکسته بیشتری خواهیم داشت.